

POSSIBLE ANSWERS FOR:

SESOTHO LELEME LA PELE
BOEMO BO MAHARENG
(Pampiri ya Boraro)

KAROLO A
POTSO 1
MOQOQO = 40

PUO = 16

16—11 : Puo e balehang ebile e le monatjana
10—7 : Puo e nang le diphoso empa e seng tse kaalo
6—4 : Ho boima ho bala se ngotsweng
3—1 : E tletse diphoso, ha e balehe

DIKAHARE = 16

16—11 ; Di a qabola e bile di bontsha boiqapelo bo boholo/ dintlha di
phethahetse
10—7 : Di monatjana, di a qabolo, di fana ka dintlha le hoja e se ka bottalo
6—4 : Ditaba tsa teng ha di hohele, empa di a utlwahala
3—1 : o tswile lekoteng

SEBOPEHO = 4

Selelekela = 1

Bohare le ditemana tsa teng tse nyallang = 2

Pheletso = 1

BOLELELE [ka moo ho boletsweng] =2

MAKGETHE =2

KAROLO B
POTSO 2

LENGOLO =20

Aterese tse pedi =5

Ya pele = 3

nomoro ya seterata =2

letsatsi =1

Ya bobedi =2

E ya ho = 1

nomoro le lebitso la
mokgatlo/kampani=1

Sebopeho = 5

Selelekela = 1

mmele =1

qetelo =1

ditumediso qalo=1

qetelo =1

DIKAHARE = 5

Di nyalane le sehlooho ka botlalo, senalo se nyalane le sehlooho = 5—3

Di utlwahale , dintlha e be tse lebelletsweng = 2

Ha di utlwahale =1

PUO =5

E utlwalang, e a baleha = 5—3

E na le diphoso empa e seng tse kaalo = 2

Ha e balehe=1

METSOTSO = 20

Sebopelo =9

- ↳ Pulo le kamohelo ya ditho=1
- ↳ Palo ya metsotso le kamohelo ya yona=1
- ↳ Ditswa metsotsong=1
- ↳ Tsa letsatsi/kopano ya mohlang oo [di be tharo feela]=3
- ↳ Tse ka kenyetsewa lenaneng=1
- ↳ Ho kwalwa kopano le tsa mohla kopano e nngwe=2

Dikahare = 4

Di nyalane le ditaba tsa mohlang oo

Puo = 5

Hlokomelang sehalo le lekgathe leo ho ngolwang ka lona = 5—3

Ke ditaba tse sa hoheleng tse sa hlahiseng ha ho phehisana ke batho kapa ha ba nka diqeto=2

O ingolletse feela ho se thahasello ya letho=1

Makgethe =2

LENGOLO =20

Aterese=3

lebitso la seterata/lebokoso la poso=2

letsatsi =1

Sebopelo=6

selelekela=1

mmele=2

pheletso=1

ditumediso: qalo=1

qetelo=1

Puo=6

E baleha , lekgathe le nepahetse, sehalo se nyalana le ditlhokeho tse
beilweng=6—4

E a baleha empa ha e hohele ha kaalo=3—2

E tletse diphoso=1

Dikahare=5

Tse nyalanang le sehlooho=5—3

O ngotse feela ntle le thahasello =2-1

POTSO 3

OBITJUARI=20

MOFU : lebitso la hae=1

o tswalletswe kae=1

ke wa ha mang le batswadi ba hae=3

TSA THUTO LE BOPHELO BA HAE: o ne a kena sekolo kae=4

o entseng bophelong=4

TSA LELAPA LA HAE : o siile bana ba bakae,le ba leloko=3

SEBOKO =2

LEKGATHE=2

PUO=20

Sebopeho=4

selelekela=1

mmele=2

qetelo=1

Puo=8

E utlwahalang ebile e le monatjana=8—5

E a baleha =4-2

E tletse diphoso=1

Dikahare = 6

Tse hohelang ebile di utlwahala ho bao ba mametseng=6—4

Tse utlwahalang empa di ka robatsa bamamedi=3—2

Ha di utlwahale hantle=1

PHATLALATSO=20

LEBITSO LA MOKGATLO=2	NOMORO YA BOITSEBISO BA POSO LE KHAMPANI=2
DIKAHARE TSA POSO=5 MOSEBETSI=5 LETSATSI LA HO KWALA LE HO RE E ROMELWA KAE :=2	

PUO : 4

**KAROLO C
(DITSHOMO)**

BOKGELEKE BA BASOTHO – R. M. MOEKETSI

POTSO 4

Qotso A

- 4.1.1 Ka eng (2)
- 4.1.2 Ke mahlo a teetswe hare ke dintshi (2)
- 4.1.3 Ba a se reka (2)
- 4.1.4 Tse telele (2)
Tse kgutshwanyane/ (2)
- 4.1.5 Ditshomo tse buang ka diphoofolo – MMutlanyana, Phokojwe (1)
Ditshomo tse buang ka diphoofolo le batho – Phokojwe le Bere (1)
Ditshomo tse buang ka batho – Nkolobe, Ditikotoko (1)
Ditshomo ka batho le dibopuwa tse ding tsa mehlolo – Obe. (1)
- 4.1.6 Ha di phetwa motsheare o i tla mela dinaka, (2)
- 4.1.7 Ke ditaba tse etsahetseng kgale setjhabeng seo. (2)
- 4.1.8 Ke tshomo ka mathetho. (2)
- 4.2.1 MATSHWAO LE MELEMO YA MAELANA
- Maelana a batla a itshetlehile hodima ketso.
  - A mang a qapilwe ka baka la ketsahalo tse itseng tsa bohlokwa tse fumanwang historing ya Basotho.
  - Maelana ha a rute, ha a eletse, ha a laye, ha a kgaleme, ebile ha se dipolelo tsa nnete.
  - Sebui se kgona ho sebedisa maelana ho hlahisa diketso tse itseng tse sa bonahaleng.
  - A bebofatsa ka bokgabane ditaba tseo e kang di swabisa mmui ho di bua. [10]
- 4.2.2
- Sebotsi se supa lejwe la pele se botse: Eo ke mang wee?
Karabo: Malatadiana tsela
- Sebotsi jwale se supa la bobedi: Eo ke mang wee?
Karabo: Ngwana rrae e moholo
- Sebotsi se supa lejwe la boraro: Eo ke mang?
Karabo: Tlhatlolla o re qiti

Sebotsi jwale se kgutlela lejweng la pele: Eo ke mang we?

Karabo: Malatadiana a tsela

Sebotsi se supa lejwe la bobedi: Eo ke mang wee?

Karabo: Ngwana rrae e moholo

Lejwe la boraro: Eo ke mang we?

Karabo: Pitsana ha e na kgobe

Sebotsi se supile lejwe la bone le rwetseng le leng: Eo ke mang we?

Karabo: Tlhatlholla o re qiti

(O tlosa lejwe le ka hodimo o le bee fatshe)

[10]

[20]

POTSO 5

PELONG YA KA – S.M. MOFOKENG

5.1

5.1.1 Tjhelete

(1)

5.1.2 Ponto – Boritane
Botswana – Pula

(2)

5.1.3 Tjhe

(1)

5.1.4 Dikgomo

(2)

5.1.5 Ke hore ranta ha e lekane le tjhelete eo e sebediswang moo o leng teng mme o iphumana o sebedisa tjhelete e fetang eo o ka beng o e sebedisa e bang o ne o le Aforika Borwa. Hangata o fumana hore ranta e ka tlase haholo le tjhelete ya moo o etetseng mme e ka ka ha o a tshwara tjhelete ho hang.

(5)

5.1.6 Dintho tsohle di tlameha ho nyollwa mme ka baka la batho ba hlokang mesebetsi, moruo o a thefuleha hobane palo ya batho ba rekang e ba tlase.

(4)

5.1.7 Ke wa ho tsetela, hobane ha ho bolokwe tjhelete moo empa e le feela dipampiri tse nang le dintlha tsohle tsa motsetedi

(3)

5.1.8 E e mela tsohle. Tse ntle le tse mpe.

(2)

[20]

5.2 Qetello

5.2.1 MOTHO YA LEETONG

- O nyahamiswa ke ho fetwa ke koloi
- Ha a bona moo e dikelang teng, o bona e ka yena a ke ke a fihla moo
- Tsela e shebeha e ka ha ho moo e fellang teng
- O qetella a utlwa mmele o fihlelwa ke mokgathala
- O kgothatswa ke metse e ka mathoko hobane metse eo e kgutsufatsa leeto la hae.
- Tsela e otlollohileng e mo nyahamisa ka ditutudu tse hlahelang nako le nako.
- Ha o tsamaya ka maoto, o bona e ka ha ho seo o ntseng o se etsa.

[7]

5.2.2 MOTHO YA BALANG BUKA

- Motsoha a rate ho bala buka e telele haholo hobane e a tepelletsa.
- O kgothatswa ke dikgaolo tsa yona tse seng telele
- Dikgaolo tsena ke tsona tse thusang ho kgutsufatsa bolololo ba buka.
- Mmadi o tatela ho qeta kgaolo e nngwe e le hore a fetele kgaolong e nngwe mme a tle a kgone ho bona / iphumanela se etsahalang ho yona.

[7]

5.2.3 LEFU

- Re utlwa re lahlehelwa ke ho hong.
- Re qala ka ho bona hore re hlotswe
- Re phakise re elellwe hore le lona le mpa le tlosa feela nama e fokolang e sitisang moya.
- Moya ke ona a atametseng haholo ho Mmopi, ka ha ona ha o tsebe mokgathala, le qetello.

2x3=(6)
[20]**MATSHWAO KA KAKARETSO:****80****END**